

12 JUN 2007

Simon V
Dennis v B
Roy v d V
Yoris

P2DB-V-07122

Dijkverzwaringstraject De Val, Zierikzee

Onderdeel "Levendbarende hagedis, Galgepoldertje"

Aangepast voorstel Stichting Landschapsbeheer Zeeland n.a.v. Inrichtingsvoorstel Galgepolder (Ad Beaufort) en Verslag bespreking 10 mei 2007 (Bert Wetsteijn, 25 mei 2007).

Dit is een inrichtingsvoorstel ten behoeve van het behoud van de levendbarende hagedis in het Galgepoldertje bij haven De Val bij Zierikzee. Het is opgesteld in verband met de komende dijkverzwaringswerkzaamheden in 2010. Daarvoor worden er in 2007 al werkzaamheden gepland, om de levendbarende hagedis de kans te bieden vervangend leefgebied te bereiken

De levendbarende hagedis is een soort van vochtige plaatsen met een dichte begroeiing van grassen, kruiden en lage struiken. Op Schouwen Duiveland zitten levendbarende hagedissen vooral in de binnenduinrand, op de vroongronden en sommige dijken (Musters, Sterna 2007). Momenteel worden de levendbarende hagedissen bij De Val voornamelijk op de zuidoostelijke zeedijk in de vegetatie bij of op en onder de muraltmuurtjes op de dijk aangetroffen. Omdat deze delen van de zeedijk worden aangepakt, wordt hiervoor vervangend leefgebied gecreëerd.

Hiervoor kan de andere ruimte in het poldertje worden gebruikt. Deze grond is eigendom van WZE. De akker in het midden van de polder is echter particulier eigendom en wordt hier gemakshalve (in verband met de termijn) buiten beschouwing gelaten. De drassige en brakke plek in het zuidwesten van het poldertje lijkt ongeschikt als leefgebied voor de levendbarende hagedis. Een klein droog deel in de zuidwestpunt van de westdijk en de zeedijk is wel geschikt te maken.

Het voorstel is om langs de noorddijk en de westdijk van het poldertje een hagedisbiotoop te realiseren. Op die manier kan van 2 kanten de levendbarende hagedis van de zeedijk uitwijken naar vervangend biotoop. Hier kan de hagedis zich voortplanten, jagen op insecten en zijn winterslaap volbrengen. Er wordt een ongeveer 5 m. brede sleuf gegraven van ongeveer een halve meter (0,5 m.) diep. De grond wordt gedeponeed aan de dijkzijde van de sleuf.

In de sleuf wordt water doorlaatbaar doek gelegd. Dit doek voorkomt dat het op te brengen stortsteen wegzakt. Het doek moet wel doorlatend zijn, omdat de natte bodem ongeschikt is voor de winterslaap van de hagedis of dat aanwezige hagedissen bij hevige regenval verdrinken in de plassen.

De sleuf wordt volgestort met stortsteen tot een hoogte van ongeveer 1 – 1,5 meter boven het maaiveld. Mogelijk kan onbruikbaar gesteente van voormalige dijkbekleding elders worden gebruikt. Over de stortsteen kan de uit gegraven grond worden gestort; alleen de zuidoostzijde van het stortsteentalud moet grotendeels vrij blijven. Hier kan de hagedis op de stenen zonnen en snel in de gaten verdwijnen bij onraad.

Mocht de uitgekomen grond voornamelijk bestaan uit vette klei, dan moet er hier en daar zand worden gestort. De hagedis moet enigszins 'werkbare' grond hebben om holletjes te kunnen benutten om te schuilen.

011556 2007 PZDB-V-07122

DosteVerslag dijkverzwaringstraject De Val, Zierikzee

In de opgebrachte grond moet struweel worden geplant van bijvoorbeeld meidoorn, wilde roos, wilde liguster. Dit zijn soorten die de straffe zeewind ter plaatse kunnen doorstaan. Verwacht wordt dat braam zich spontaan zal ontwikkelen.

Ten noorden en westen van de akker ligt vochtig grasland. Om dit grasland langer vochtiger te houden, wordt voorgesteld om de afvoerende greppels af te dammen en een paar poelen breder uit te graven. De vrijkomende grond kan ter plaatse worden verwerkt op heuveltjes. Deze worden later ook ingeplant met struweel.

Maatregelen op een rijtje:

1. Uitgraven van 2 sleuven langs de Westdijk en Noorddijk van het Galgepoldertje: breedte ongeveer 3-6 m.; diepte ongeveer 0,5 m. De grond moet worden gedeponeed aan de dijkzijde van de sleuf.
2. Aanbrengen van doorlaatbaar doek op de bodem van de sleuven.
3. Aanbrengen stortsteen (mogelijk van oude dijkbekleding van elders) in de sleuf tot een hoogte van ongeveer 1 – 1,5 m. hoogte boven maaiveld.
4. Opbrengen van de uitgegraven grond boven op en aan de dijkzijde van het ontstane stortsteenlichaam. De zuidoost(zon)zijde van het stortsteenlichaam blijft 'kaal' of wordt pleksgewijs bedolven onder de opgebrachte grond.
5. Uitgraven van 2 poelen en diepten.
6. Grond op heuveltjes opbrengen of op het steenstortdepot of gebruiken voor het afdammen van afvoerslootjes.
7. Aanplant struweel op het steenstortdepot en de heuveltjes.

Beheer:

- a.d.v. opgedane ervaring grazige delen 1x /5 jr. maaien. Het gras kan her en der op hopen worden gezet (in de buurt van struweel).

NB

- Het noordelijk dijkgedeelte is beheersgebied; de rest van het Galgepoldertje is bestemd als 'nieuwe natuur' (Natuurgebiedsplan, Geoweb Provincie Zeeland)

Langere termijn

Het probleem voor de levendbarende hagedis bij de Val is zijn kleine en dus kwetsbare populatie en zijn geïsoleerde ligging. De enige verbinding naar ander geschikt gebied (binnendijken van Schouwen-Duiveland, Dijkwater en Bommenede) kan alleen via de Zeedijk van de Zuidernieuwlandpolder. Het is daarom van groot belang dat met de inrichting en het beheer van deze zeedijk rekening wordt gehouden met de levendbarende hagedis. Dat kan op zijn minst door het maaibeheer te extensiveren (geen bemesting; 1x maal per jaar maaien) en een strook vanaf de kruin naar de steenglooiing te laten verruigen. Wat de consequenties zijn van de dijkverzwaring is nog niet te overzien. Mogelijk dat de dijk breder wordt aangelegd en dat er een migratiestrook van stortsteen en verruiging voor de levendbarende hagedis kan worden geschapen.

Nanning-Jan Honingh, medewerker soortenbeheer SLZ
Goes, 7 juni 2007

